

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005132

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Леонід Вячеславович

2. Leonid Polishchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 061

Назва наукової спеціальності: Журналістика

Галузь / галузі знань: журналістика

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медіа та комунікації

Дата захисту: 09-09-2026

Спеціальність за освітою: Журналістика

Місце роботи здобувача: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16457

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 19.41, 04.51.43, 04.51.67

Тема дисертації:

1. Репрезентація ЛГБТК+ спільнот у медіадискурсі України до й після повномасштабного вторгнення Росії
2. Representation of LGBTQ+ communities in Ukrainian media discourse before and after Russia's full-scale invasion

Реферат/анотація:

1. Поліщук Л. В. Репрезентація ЛГБТК+ спільнот у медіадискурсі України до й після повномасштабного вторгнення Росії. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 «Журналістика» (06 — Журналістика). — Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київ, 2026. Дисертаційну працю присвячено аналізу трансформації репрезентації ЛГБТК+ спільнот в українському медіапросторі до й після повномасштабного вторгнення Росії. Робота досліджує дискурсивний зсув у висвітленні прав людини, спричинений платформізацією медіа й викликами воєнного часу. Центральною аналітичною рамкою є теорія десек'юритизації (Buzan et al., 1998; Hansen, 2000) — виведення прав ЛГБТК+ спільнот із площини «екзистенційної загрози» у простір нормалізованої публічної політики — і концепція гомопатріотизму (Plakhotnik, 2019) у формуванні громадянської агентності квір-людей. Повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року загострило вразливість ЛГБТК+ спільнот, перетворивши їх на «подвійну мішень» воєнного часу. З

одного боку, офіційний російський дискурс систематично використовує політичну гомофобію як інструмент державотворення та засіб легітимізації війни проти України, зображуючи Захід морально деградованим через визнання ним прав ЛГБТК+. З іншого, в українському медіапросторі фіксується внутрішня напруга: підтримка спільнот часто набуває ознак «умовної інклюзії» та слугує інструментальним сигналом відповідності європейським цінностям, тоді як пошук внутрішнього ворога може каналізуватися на маргіналізовані групи. Ці виклики посилюються процесом платформізації, де, згідно з опитуваннями, Telegram утвердився як основне джерело новин для близько 3/4 громадян України. Це зумовлює потребу порівняльного аналізу двох полюсів медіасистеми: інституційних медіа («ТСН», «Суспільне»), що спираються на професійні стандарти, та неінституціоналізованих цифрових платформ (Telegram-канали «ТрухапоУкраїна», «Україна Сейчас»), які функціують поза межами системного правового й етичного контролю. Об'єктом дослідження є репрезентація ЛГБТК+ спільнот в українських медіа, предметом — трансформація змістових, візуальних і рецептивних характеристик цієї репрезентації в інституційних медіа та неінституціоналізованих цифрових платформах України (2019–2025 рр.). Дослідження відповідає на три питання: як змінилася репрезентація до й після вторгнення; які наративи домінують в інституційних медіа та Telegram-каналах; як спільноти оцінюють стратегії власної медіарепрезентації. Теоретико-методологічна основа — інтегративна модель колективної рефігурації дискурсу: соціальний конструкціонізм, теорії репрезентації (Hall, 1997; Tuchman, 1972, 1978), критичний дискурс-аналіз (Fairclough, 1995), «потрійний мімезис» П. Рікера (Ricoeur, 1984), «інтерпретативні спільноти» С. Фіша (Fish, 1980) і «афективні економії» (Ahmed, 2014). Застосовано триангуляцію трьох рівнів: кількісний контент-аналіз (N = 1223, 2019–2025 рр.), критичний дискурс-аналіз і мультимодальний аналіз візуальних матеріалів, а також три онлайн-фокус-групи. Встановлено, що 84,4 % репрезентації генерують інституційні медіа, тоді як частка Telegram-каналів становить лише 15,6 %, що свідчить про «символічне знищення» повсякденного досвіду спільнот. Виявлено феномен «сезонної репрезентації» з піками в червні: після вторгнення медіа знадобилося понад 18 місяців для відновлення попереднього рівня уваги. Зафіксовано критичний андроцентризм (згадки геїв у 5,9 раза частіше за згадки лесбійок) і «парадокс трансгендерної видимості», коли висока частота згадок не веде до дестигматизації. На прикладі «Суспільного» показано зростання частки матеріалів про війну й ЛГБТК+ у захисті держави з 1,27 % до 11,59 % — перехід від віктимізації до архетипу «Героя-Захисника» (медіатизована десек'юритизація). Водночас виявлено «номінальну нейтральність» — трансляцію дискримінаційних актів без ціннісної оцінки. «ТСН» реалізує «економіку драми», комодифікуючи ЛГБТК+ ідентичність; Telegram-канали демонструють афективне іншування, мережевий гейткіпінг і «дискурсивну мімікрію». Фокус-групи виявили «транзакційну суб'єктність» і «тягар героїзму» в досвіді геїв, стратегію «убезпечення через мовчання» (Hansen, 2000) у лесбійок і модель «соціального нагляду» й аутиingu щодо трансгендерних людей. Обмеження: період до 30.09.2025, вибірка фокус-груп зміщена в бік цифрово грамотних учасників, одноосібне кодування (компенсовано аудиторським слідом і перевіркою надійності $p > 0,80$). Практичне значення — авторські «Методичні рекомендації щодо оптимізації медіарепрезентації ЛГБТК+ спільнот» для антидискримінаційних журналістських стандартів. Ключові слова: медіарепрезентація, ЛГБТК+, медіапростір, воєнна журналістика, мова ворожнечі, маніпуляції, соціальні медіа, дискурс-аналіз, фокус-групи, медіанаратив, пропаганда, гендерна рівність, маскулінність, російсько-українська війна, Україна.

2. Polishchuk L. V. Representation of LGBTQ+ communities in Ukrainian media discourse before and after Russia's full-scale invasion. — Qualification scientific work submitted as a manuscript. PhD thesis to obtain the degree of Doctor of Philosophy in the Programme Subject Area 061 «Journalism» (06 — Journalism). — National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, 2026. This PhD thesis analyses the transformation of LGBTQ+ communities' representation in the Ukrainian media discourse before and after Russia's full-scale invasion. The study reveals the discursive shift in human rights coverage accelerated by media platformisation and the wartime challenges. The main analytical framework comprises desecuritisation theory (Buzan et al., 1998; Hansen, 2000), i.e. the removal of LGBTQ+ rights from the domain of 'existential threat' to the realm of normalised public policy, and the concept of homopatriotism (Plakhotnik, 2019) as they influence the formation of queer civic agency. Russia's full-scale invasion of February 24, 2022, jeopardises LGBTQ+ communities, rendering them a 'double target' in times of war.

On the one hand, official Russian discourse systematically instrumentalises political homophobia as a tool of state-building and as a means of legitimising the war against Ukraine, depicting the West as morally degenerate in its acceptance of LGBTQ+ rights. On the other hand, the Ukrainian media exhibit internal tension: endorsing communities frequently assumes the character of 'conditional inclusion' and serves as an instrumental signal of alignment with European values, while the search for an internal enemy may be channeled toward marginalised groups. These challenges are accelerated by platformisation: surveys show that Telegram has established itself as the primary news source for approximately three-quarters of Ukrainian citizens. This demands a comparative analysis of two poles of the media system: institutional media outlets ('TSN' and 'Suspilne'), which operate in accordance with professional standards, and non-institutionalised digital platforms (the Telegram channels 'Trukha Ukraina' and 'Ukraina Seychas'), which function beyond systematic legal and ethical oversight. The object of the study is the representation of LGBTQ+ communities in Ukrainian media; the subject is the transformation of the content, visual, and receptive characteristics of this representation in institutional media and non-institutionalised digital platforms in Ukraine (2019–2025). The thesis asks how this representation changed since the invasion, which narratives dominate institutional media versus Telegram channels, and how communities evaluate their own representation strategies. The theoretical framework combines social constructionism, theories of representation (Hall, 1997; Tuchman, 1972, 1978), Fairclough's critical discourse analysis (1995), Ricoeur's 'threefold mimesis' (1984), Fish's 'interpretive communities' (1980), and Ahmed's 'affective economies' (2014). A three-level triangulation was applied: quantitative content analysis (N = 1,223, 2019–2025), critical discourse analysis and multimodal analysis of visual materials, and three online focus groups. Institutional media generate 84.4% of all representation versus 15.6% for Telegram channels, indicating 'symbolic annihilation' of everyday experience. A 'seasonal representation' pattern peaking in June was found; media needed over 18 months post-invasion to restore prior attention. Critical androcentrism was recorded (gay men mentioned 5.9 times more often than lesbian women), alongside a 'transgender visibility paradox' where high visibility does not reduce stigma. Using Suspilne as a case, coverage of the war and LGBTQ+ participation in defense grew from 1.27% to 11.59%, marking a shift from victimisation to the 'Hero-Defender' archetype (mediatised desecuritisation). Qualitative analysis revealed 'nominal neutrality' — transmitting discriminatory acts without value-based context. TSN pursues an 'economy of drama', commodifying LGBTQ+ identity, while Telegram channels show affective othering, gatekeeping, and 'discursive mimicry'. Focus groups revealed 'transactional subjectivity' and the 'burden of heroism' among gay men, a 'security as silence' strategy (Hansen, 2000) among lesbian women, and a pattern of social surveillance and outing directed at transgender people. Limitations: scope through 30 September 2025, a focus-group sample skewed toward digitally literate participants, and single-coder analysis (offset by an audit trail and reliability checks, $\kappa > 0.80$). Practical significance: the author's 'Methodological Guidelines for Optimising the Media Representation of LGBTQ+ Communities' for anti-discrimination journalism standards. Keywords: media representation, LGBTQ+, media space, war journalism, hate speech, manipulation, social media, discourse analysis, focus groups, media narrative, propaganda, gender equality, masculinity, Russo-Ukrainian War, Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Поліщук, Л. (2026). Тягар героїзму: репрезентація ЛГБТК+ та етика «номінальної нейтральності» в гібридних медіа України (2019–2025). *Communications and Communicative Technologies*, (26), 76–92.

- Polishchuk L. "The war on an invisible front": Narratives about LGBTQ+ in Instagram and TikTok comments. *Current Issues of Mass Communication*. 2025. Vol. 38. P. 69–83.
- Поліщук, Л. (2025). «Фронт видимості»: трансформація медіарепрезентації ЛГБТК+ спільнот на диджитал-платформах «Суспільного Мовлення» в умовах російсько-української війни. *Communications and Communicative Technologies*, (25), 148–160.
- Поліщук Л. Медіарепрезентація ЛГБТК+ людей в українських і міжнародних дослідженнях: систематичний огляд літератури. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2025. Т. 87. № 2. С. 98–113.
- Поліщук Л. В. Аналіз наративів про ЛГБТК+ на телеграм-каналі «ТрухапУкраїна». *Обрії друкарства*. 2025. № 2 (18). С. 34–51.
- Поліщук Л. Медіарепрезентація Маршу рівності в Україні: трансформація наративів і візуальних стратегій до та після повномасштабного вторгнення. *Синопис: текст, контекст, медіа*. 2025. Т. 31. № 3. С. 223–236.
- Polishchuk, L. (2025). Representation of the LGBTQ+ communities in Ukrainian media before and after Russia's full-scale invasion of Ukraine. In *Book of Abstracts: BUP Symposium 2025* (pp. 89–90). Uppsala University.
- Поліщук, Л. (2025). Висвітлення Маршу рівності в українських медіа: зміна наративів до й після повномасштабного вторгнення. *Російська війна проти України: трансформації соціальних інституцій та практик: Збірник тез науково-практичної конференції НаУКМА*.
- Поліщук, Л. (2025). Трансформація медіарепрезентації ЛГБТК+ спільнот та динаміка гомофобних наративів в українському цифровому просторі в умовах війни. 2-га науково-практична конференція «Російська війна проти України: трансформації соціальних інституцій та практик». НаУКМА.
- Поліщук, Л. В. (2025). Трансформація медіанаративів про ЛГБТК+ на телеграм каналі «Труха пУкраїна» до та під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну. *Наукова школа Романа Іванченка: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції* (с. 64–68). КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U003879

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орлова Дарія Вадимівна

2. Dariia Orlova

Кваліфікація: д.філософ, доцент, 061

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6379-7788

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорока Юлія Георгіївна

2. Yuliia Soroka

Кваліфікація: д. соц. н., доц., 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4158-1636

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарченко Артем Петрович

2. Artem Zakharchenko

Кваліфікація: д. соц. ком., доц., 27.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3877-8403

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прохорова Анна Андріївна

2. Anna Prokhorova

Кваліфікація: к. соц. н., доц., 22.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-5407-8286

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марценюк Тамара Олегівна

2. Tamara Martsenyuk

Кваліфікація: к. соц. н., доцент, 22.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4785-5618

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Кієво-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 03wfca816

VIII. Заклучні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сусська Ольга Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сусська Ольга Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Басенко Олена Едуардівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна